

**ISTORIA
CONSTITUȚIEI
ROMÂNIEI**

1948

1952

1965

Volumul II

 ErcPress

Cuprins

<i>Nota editurii</i>	3
CONSTITUȚIA Republicii Populare Române din 1948	5
CONSTITUȚIA Republicii Populare Române din 1952	31
CONSTITUȚIA Republicii Socialiste România din 1965	66

- scrierea cu *s* în loc de *z* în cazul unor cuvinte precum: dezvoltător, rezultat, dezbateri, dispoziție, organizație, prezență etc.

- omiterea grafică a diftongului *ie*: eșiti, cheltueli, alcătuesc, atribue, constituiesc, contribue, institue, înfăptuește etc.

- formele incorecte, dar caracteristice vremii: budget (buget), recete (rețete), cari (care), acelaș (același), totuș (totuși), însuș (însuși), reînoiesc (reînnoiesc), aceluiaș (aceluiași),

- scrierea cu *u* (mut) la finalul unor cuvinte: ministeriu.

Nu am modificat exprimarea, intervențiile au avut rolul de a clarifica textul.

CONSTITUȚIA Republicii Populare Române din 1948

Textul actului publicat în M.Of. nr. 87 bis/13 Aprilie 1948

TITLUL I Republica Populară Română

Art. 1. Republica Populară Română este un Stat popular, unitar, independent și suveran.

Art. 2. Republica Populară Română a luat ființă prin lupta dusă de popor, în frunte cu clasa muncitoare, împotriva fascismului, reacțiunii și imperialismului.

Art. 3. În Republica Populară Română întreaga putere de Stat emană de la popor și aparține poporului.

Poporul își exercită puterea prin organe reprezentative, alese prin vot universal, egal, direct și secret.

Art. 4. Reprezentanții poporului în toate organele puterii de Stat sunt răspunzători în fața

poporului și pot fi revocați prin voința alegătorilor, în condițiile stabilite de lege.

TITLUL II

Structura social-economică

Art. 5. În Republica Populară Română, mijloacele de producție aparțin sau Statului, ca bunuri ale întregului popor, sau organizațiilor cooperatice, sau particularilor, persoane fizice sau juridice.

Art. 6. Bogățiile de orice natură ale subsolului, zăcămintele miniere, pădurile, apele, izvoarele de energie naturală, căile de comunicație ferate, rutiere, pe apă și pe mare, poșta, telegraful, telefonul și radio-ul aparțin Statului ca bunuri comune ale poporului.

Prin lege se vor stabili modalitățile de trecere în proprietatea Statului, a bunurilor enumerate în aliniatul precedent, care, la data intrării în vigoare a prezentei Constituții, se aflau în mâini particulare.

Art. 7. Bunurile comune ale poporului constituiesc temelia materială a propășirii economice și a independenței naționale a Republicii Populare Române.

Apărarea și dezvoltarea bunurilor comune ale poporului sunt o îndatorire a fiecărui cetățean.

Art. 8. Proprietatea particulară și dreptul de moștenire sunt recunoscute și garantate prin lege.

Proprietatea particulară agonisită prin muncă și economisire, se bucură de o protecție specială.

Art. 9. Pământul aparține celor ce-l muncesc.

Statul protejează proprietatea de muncă țărănească. El încurajează și sprijină cooperatcia sătească.

Pentru a stimula ridicarea agriculturii, Statul poate crea întreprinderi agricole, proprietatea Statului.

Art. 10. Pot fi făcute exproprieri pentru cauză de utilitate publică pe baza unei legi și cu o dreaptă despăgubire stabilită de justiție.

Art. 11. Când interesul general cere, mijloacele de producție, băncile și societățile de asigurare, care sunt proprietate particulară a persoanelor fizice sau juridice, pot deveni proprietatea Statului, adică bun al poporului, în condițiunile prevăzute de lege.

Art. 12. Munca este factorul de bază al vieții economice a Statului. Ea este o datorie a fiecărui cetățean. Statul acorda sprijin tuturor celor ce muncesc, pentru a-i apăra împotriva exploatării și a ridica nivelul lor de trai.

Art. 13. Statul acordă protecție inițiativei particulare puse în slujba intereselor generale.

Art. 14. Comerțul intern și extern este reglementat și controlat de Stat și se exercită de întreprinderi comerciale de Stat, particulare și cooperative.

Art. 15. Statul îndrumază și planifică economia națională în vederea dezvoltării puterii economice a țării, asigurării buneii stări a poporului și garantării independenței naționale.

TITLUL III

Drepturile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor

Art. 16. Toți cetățenii Republicii Populare Române, fără deosebire de sex, naționalitate, rasă, religie sau grad de cultură, sunt egali în fața legii.

Art. 17. Orice propovăduire sau manifestare a urii de rasă sau de naționalitate se pedepsește de lege.

Art. 18. Toți cetățenii, fără deosebire de sex, naționalitate, rasă, religie, grad de cultură, profesie, inclusiv militarii, magistrații și funcționarii publici, au dreptul să aleagă și să fie aleși în toate organele Statului.

Dreptul de a alege îl au toți cetățenii care au împlinit vârsta de 18 ani, iar dreptul de a fi aleși, cei care au împlinit vârsta de 23 ani.

Nu se bucură de dreptul de vot persoanele interzise, lipsite de drepturi civile și politice și nedemne, declarate ca atare de organele în drept, conform legii.

Art. 19. Cetățenii au drept la muncă. Statul asigură treptat acest drept prin organizarea și dezvoltarea planificată a economiei naționale.

Art. 20. Cetățenii au drept la odihnă. Dreptul la odihnă este asigurat prin reglementarea orelor de muncă, prin concedii plătite, în conformitate cu legea, prin organizarea de case de odihnă, sanatorii, cluburi, parcuri, terenuri de sport și așezăminte, special amenajate.

Art. 21. Femeia are drepturi egale cu bărbatul în toate domeniile vieții de Stat, economic, social, cultural, politic și de drept privat.

La muncă egală femeia are drept de salarizare egală cu bărbatul.

Art. 22. În Republica Populară Română, toți cetățenii au drept la învățătură.

Statul asigură îndeplinirea acestui drept prin organizarea și dezvoltarea învățământului primar

obligatoriu și gratuit, prin burse de Stat acordate elevilor și studenților merituoși și prin organizarea și dezvoltarea învățământului profesional și tehnic.

Art. 23. Statul încurajează și sprijină dezvoltarea științei și a artei și organizează institute de cercetări, biblioteci, edituri, teatre, muzee, conservatoare.

Art. 24. În Republica Populară Română se asigură naționalităților conlocuitoare dreptul de folosire a limbei materne și organizarea învățământului de toate gradele în limba maternă. Administrația și Justiția, în circumscripțiile locuite și de populații de alta naționalitate decât cea română, vor folosi oral și scris și limba naționalității respective și vor face numiri de funcționari din sânul naționalității respective sau din altă naționalitate, care cunosc limba populației locale.

Predarea limbii și literaturii române este obligatorie în școlile de orice grad.

Art. 25. Statul poartă grija de sănătatea publică prin înființarea și dezvoltarea de servicii sanitare și prin încurajarea și sprijinirea educației fizice.

Statul asigură ocrotire socială și asistență medicală pentru boală, accidente și invaliditate,

rezultate din muncă, în timpul muncii sau în serviciul de apărare a patriei, precum și pentru bătrânețe, atât salariaților săi cât și aceloră ai întreprinderilor particulare, a căror contribuție și drepturi se fixează prin lege.

Art. 26. Căsătoria și familia se bucură de protecția Statului.

Mama, precum și copiii până la vârsta de 18 ani, se bucură de protecție deosebită, stabilită prin lege.

Părinții au aceleași îndatoriri față de copiii născuți în afara căsătoriei, ca și pentru cei născuți în căsătorie.

Sunt valabile numai actele de stare civilă, încheiate de organele Statului.

Art. 27. Libertatea conștiinței și libertatea religioasă sunt garantate de Stat.

Culte religioase sunt libere să se organizeze și pot funcționa liber dacă ritualul și practica lor nu sunt contrarii Constituției, securității publice sau bunelor moravuri.

Nicio confesiune, congregație sau comunitate religioasă nu poate deschide sau întreține institutii de învățământ general, ci numai școli speciale pentru pregătirea personalului cultului sub controlul Statului.

Biserica ortodoxă-română este auto-cefală și unitară în organizarea sa.

Modul de organizare și funcționare a cultelor religioase va fi reglementat prin lege.